

Fundacja Karaimskie Dziedzictwo w 2021 roku

Wkroczyliśmy w siódmy rok działań

Mija drugi rok ograniczeń, z którymi przychodzi zmagać się wszystkim. Nasze aktywności znów, w większym lub mniejszym stopniu, musiały być podporządkowane regułom związanym z pandemią, co na szczęście nie przeszkodziło w zrealizowaniu głównych zamierzeń i planów.

Dzięki oswojeniu się z najnowszymi technologiami komunikacyjnymi przyzwyczailiśmy się już do spotkań on-line. W takim trybie w ciągu całego roku odbyło się kilka posiedzeń Inicjatywy (Nie)zapomniane cmentarze, do której Fundacja przystąpiła w ubiegłym roku. Omawiano na nich proces przygotowywania społecznego projektu ustawy o cmentarzach i pochówkach, w sprawie której konsultacje mają potrwać do stycznia 2022 r., a także kwestie ochrony przed dewastacją starych cmentarzy. W spotkaniu styczniowym uczestniczył ustępujący z urzędu Rzecznik Praw Obywatelskich, prof. Adam Bodnar.

W lutym bieżącego roku zostaliśmy miło zaskoczeni otrzymaniem od Narodowego Instytutu Wolności Dyplomu Gratulacyjnego za realizację w roku 2020 zadania publicznego, efektem którego jest wirtualna mapa obecności Karaimów w dawnej Warszawie www.mapy.karaimi.eu. Jak głosi treść wyróżnienia, projekt zrealizowany przez Fundację

Karaimskie Dziedzictwo w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020 „w istotny sposób przyczynił się do zwiększenia zaangażowania organizacji pozarządowych i obywateli w życie publiczne, a także do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce”.

W roku bieżącym powyższe zadanie zostało rozbudowane. Chętni do wirtualnego zwiedzania Warszawy mogą również powędrować na jedyną w Polsce karaimską nekropolię. Jedno z zadań na rok 2021 sfinansowanych na podstawie umów z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji nosiło nazwę „Rozwój wirtualnej mapy obecności Karaimów w Warszawie www.mapy.karaimi.eu o Cmentarz Karaimski”. Dzięki temu projektowi zwiększono funkcjonalność i zmodyfikowano moduł on-line warszawskiej nekropolii, dodając wykaz wszystkich pochowanych i dotyczące ich notki biograficzne z uwzględnieniem koligacji rodzinnych między osobami, które spoczęły na cmentarzu. Połączono nazwiska pochowanych po II wojnie światowej, ukazując ich powiązania z miejscami oznaczonymi już na mapie dawnej karaimskiej Warszawy. Dodano plan grobów z numerami odpowiadającymi tym w wykazie pochowanych, dodano legendę mapy, a także zabezpieczono stronę certyfikatem ssl. Część prac informatycznych związanych z tym zadaniem została sfinansowana ze środków własnych FDK.

Nie tylko jednak wirtualnie odwiedzano warszawski Cmentarz Karaimski. Towarzystwo Przyjaciół Warszawy w ramach akcji Warszawa Wielokulturowa zorganizowało wraz z Fundacją Karaimskie Dziedzictwo realne zwiedzanie warszawskiej nekropolii. 8 sierpnia 2021 r. grupie zebranej za pośrednictwem zapisów w mediach społecznościowych, ograniczonej do dwudziestu osób ze względów pandemicznych, o miejscu i historii Karaimów opowiadał przy ul. Redutowej Adam Dubiński, prezes Zarządu Fundacji.

Przyjęcie przez Fundację Karaimskie Dziedzictwo partnerstwa w organizacji Festi-

Zwiedzanie Cmentarza Karaimskiego wraz z Towarzystwem Przyjaciół Warszawy.

Fot. Małgorzata Brzózka-Wars

Zajęcia dla najmłodszych na trockiej wyspie Kapuściance tradycyjnie stały się okazją do wesołej zabawy i poznania nowych koleżanek i kolegów.

wału zORIENTowanych, cyklicznej imprezy dedykowanej studentom pierwszego roku studiów na Wydziale Orientalistycznym Uniwersytetu Warszawskiego, było kolejną okazją do odwiedzenia warszawskiej nekropolii. 10 października o dziejach Karaimów i ich losach w Warszawie młodym adeptom nauki opowiadali dr Anna Sulimowicz-Keruth, pracownik naukowo-dydaktyczny warszawskiej orientalistyki, a zarazem członek Zarządu Fundacji oraz niżej podpisany. W trakcie Festiwalu zORIENTowanych, odbywającego się w systemie hybrydowym w dniach 5–15 października 2021 r., zwycięzcy konkursów turkologicznych zostali obdarowani przez Fundację Karaimskie Dziedzictwo drobnymi nagrodami.

Wieloletnia tradycja współpracy Fundacji ze światem nauki miała swoją kontynuację i w roku bieżącym:

- w dniach 16–17 lutego – partner w międzynarodowej konferencji „Narodziny turkologii we wschodniej Europie i jej znaczenie dla mniejszości tureckich. W 50. rocznicę śmierci prof. Ananiasza Zajączkowskiego i 80. rocznicę śmierci Leona Kryczyńskiego”, na której troje członków Zarządu Fundacji wygłosiło referaty. Konferencję współorganizowało Centrum Badań Kitabistycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wraz z jednostkami badawczymi Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu Wileńskiego.

- w dniach 19–20 kwietnia – sponsor organizowanej przez Polskie Towarzystwo Orientalistyczne przy udziale Wydziału Orientalistycznego UW VI Ogólnopolskiej Konferencji Orientalistycznej „Mit, obraz, metafora w kulturach Azji i Afryki”, w której jedną z sesji naukowych również poświęcono upamiętnieniu 50. rocznicy śmierci prof. Ananiasza Zajączkowskiego, a referat wygłosiła dr Anna Sulimowicz-Keruth.

- w dniach 11–12 października – sponsor współorganizowanego przez Wydział Orientalistyczny UW XXXVII Zjazdu Orientalistów Polskich zwołanego przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego. Wydarzenie było połączone z międzynarodową konferencją naukową „Społeczeństwa i kultury Azji i Afryki dawniej i dziś”, podczas której niżej podpisany wygłosił referat odnoszący się do stanu zachowania języka karaimskiego oraz działań m.in. Fundacji Karaimskie Dziedzictwo w tym zakresie.

W kwietniu 2021 rozpoczął się już siódmy rok działalności Fundacji Karaimskie Dziedzictwo. Jest to zarazem pierwszy rok, gdy uzyskaliśmy prawo starania się o tzw. dotację podmiotową, na zaspokojenie podstawowych potrzeb związanych z działaniem Fundacji. Przysługuje ono bowiem najwcześniej w roku następnym po pięciu pełnych latach aktywności organizacji. Dzięki środkom budżetowym przyznanych na ten cel przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji mogliśmy w tym roku pokryć niemal wszystkie koszty usług księgowo-rachunkowych, część kosztów biurowych, w tym prowizji bankowych i pocztowych oraz utrzymania domeny internetowej.

Rada Fundacji Karaimskie Dziedzictwo na przeprowadzonym w trybie on-line posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2021 r., w obecności Zarządu Fundacji i Prezydenta Fundacji, wysłuchała sprawozdania Zarządu z działalności za rok 2020 i podjęła stosowne uchwały zatwierdzające sprawozdanie merytoryczne i finansowe oraz udzieliła jednomyślnie absolutorium członkom Zarządu.

W lipcu, gdy okowy pandemicznych obostżeń nieco zelżały, udało się przeprowadzić „Karaimskie warsztaty edukacyjno-integracyjne na Litwie” sfinansowane zgodnie z umową z Ministrem Spraw Wewnętrznych

i Administracji. Wprawdzie to już drugi rok z rzędu, gdy do Trok nie mogli przyjechać latem wszyscy, którzy chcieli, niemniej zarówno działania edukacyjne, jak i integracyjne, zorganizowane wspólnie z Litewskim Karaimskim Stowarzyszeniem Kulturalnym (LKKB), cieszyły się dużym powodzeniem. Dzięki zdalnej technice komunikacyjnej w wykładach w trybie hybrydowym mogli uczestniczyć nie tylko zebrani w sali szkoły karaimskiej w Trokach, ale również Rodacy z innych krajów, a nawet zza oceanu. Podczas zajęć dla najmłodszych przeprowadzonych na trockiej wyspie Kapuściance, ku uciesze dzieci, ich opiekunów i organizatorów, pogoda dopisała, frekwencja i humory również. Młodzież, jak zwykle, mogła wyszumieć się z dala od baczного oka starszego pokolenia, gdzieś w litewskich plenerach.

Balony nisko latające nad trockimi jeziorami lub wylaniające się w oddali zza tuskiewiczowskiego pałacu w Zatroczu, to widok, do którego wprawdzie już przywykliśmy, ale który nie powszednieje i niezmiennie zachwyca swą malowniczością. Jakże go jednak oddać pędzlem? Rzecz dla laika zdałoby się niemożliwa, pod czujnym okiem profesjonalistów, okazała się nie taka straszna i to zarówno dla najmłodszych, jaki i tych nieco, bo i o siedem dekad, starszych. Warsztaty malarskie, jak zwykle wzbudziły wiele emocji i radości twórczej

wśród uczestników reprezentujących pełen przekrój pokoleniowy naszej społeczności.

Również w lipcu poznaliśmy wyniki tegorocznych wpłat z tytułu odpisów 1% od podatku dochodowego od osób fizycznych z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych. Bieżący rok jest trzecim z kolei, w którym Fundacja Karaimskie Dziedzictwo, jako Organizacja Pożytku Publicznego, uzyskała prawo do pozyskiwania takich środków. Promocję tego zagadnienia wspierano m.in. drukowaniem ulotek reklamowych, ogłoszeniami w kwartalniku „Awazymyz” i kampaniami w mediach społecznościowych. Dziękujemy wszystkim, którzy wsparli dzieło ochrony karaimskiego dziedzictwa, choć nie ukrywamy, że mieliśmy większe nadzieje w tej sprawie. Zapewne sytuacja pandemiczna pozostała nie bez wpływu na rezultaty tego przedsięwzięcia, prosimy zatem o niezapomnieniu o nas w przyszłych latach. Zarząd Fundacji zastanawiając się nad bieżącym przeznaczeniem tego funduszu, podjął Uchwałę o niewydatkowaniu go w roku 2021.

W mijającym roku wiedzę o Karaimach popularyzowaliśmy w kilku programach w radiu i telewizji. 3 lipca Polskie Radio w cyklu Mikrozbliżenia wyemitowało audycję o tej tematyce. Zaś 5 września członkowie zarządu Fundacji Karaimskie Dziedzictwo i Związku Karaimów Polskich pojawili się w Dzień Dobry TVN

Własnoręcznie namalowane obrazy są dla uczestników pleneru nie tylko źródłem radości i satysfakcji, lecz także miłą pamiątką.

Fot. archiwum FKD

w programie poświęconym Karaimom, do którego przyczynkiem był występ Karoliny Cichej z jej interpretacją karaimskiego dziedzictwa muzycznego. W cyklu „Cały świat na wyciągnięcie dłoni” 13 października 2021 r. w Radiu Warszawa 106,2 FM wyemitowano krótki program poświęcony Karaimom, który zakończyła ciekawa sonda uliczna – do wysłuchania na stronie www.fundacja.karaimi.eu. Tydzień później, 21 października w rozgłośni Radio Pałac działającej przy Collegium Civitas można było wysłuchać rozmowy dotyczącej Karaimów i działalności naszej Fundacji.

Interesujące spotkanie miało miejsce 23 listopada 2021 na Wydziale Orientalistycznym UW, który tego dnia odwiedziła przybyła z Baku p. Gunay Afandiyeva, Prezydent Międzynarodowej Fundacji Dziedzictwa Świata Tureckiego (International Turkic Culture and Heritage Foundation). Obecna była również Jej Ekscelencja ambasador Republiki Azerbajdżanu w Polsce, p. Nargiz Gurbanova. Gospodarzem spotkania ze studentami była dr Shahla Kazimova z Zakładu Turkologii i Ludów Azji Środkowej. Ze strony Fundacji Karaimskie Dziedzictwo uczestniczyli dr Anna Sulimowicz-Keruth, pracownik tejże jednostki naukowo-dydaktycznej i niżej podpisany. Podczas spotkania omówiono m. in. możliwości współpracy obu fundacji, a p. Gunay Afandiyeva opowiedziała też o wizycie w Baku przedstawicieli społeczności karaimskiej z Litwy podczas Kongresu Ludów Tureckich.

W roku bieżącym nabrała wreszcie rozpędu sprawa, którą rozpoczęliśmy już kilka lat wcześniej, gdy po raz pierwszy zgłosiliśmy w Radzie Dzielnicy Warszawa Wola chęć nadania nazwy Skwer Karaimski terenowi zielonemu pomiędzy Cmentarzem Karaimskim a ulicą Pustola. W dniu 6 września 2021 r. Prezydent Fundacji wraz z Przewodniczącym Rady i Prezesem Zarządu Fundacji spotkali się w Urzędzie Dzielnicy Wola z Burmistrzem, p. Krzysztofem Strzałkowskim i przewodniczącą Rady Dzielnicy p. Ewą Statkiewicz. Podczas spotkania usłyszeli zapewnienie o pełnym poparciu dla projektu. Następnie na XXXII Sesji Rady Dzielnicy Wola m.st. Warszawy w dniu 12 października 2021 r., w której z ramienia Fundacji Karaimskie Dziedzictwo uczestniczył prezes Zarządu, podjęto jednogłośnie uchwałę w sprawie wniesienia inicjatywy uchwałodawczej Rady Dzielnicy Wola m.st. Warszawy do Rady m.st. Warszawy w sprawie nadania nazwy Skwer Karaimski obiektowi miejskiemu w dzielnicy Wola. Zgodnie z procedurą, powy-

Fot. Adam J. Dubiński

ższa inicjatywa trafiła do Komisji ds. Nazewnictwa Miejskiego Rady m.st. Warszawy. Sprawę tę rozpatrywano w dniu 17 listopada na 38. Posiedzeniu Komisji, w którym uczestniczyli przewodnicząca Rady Dzielnicy Wola, p. Ewa Statkiewicz i prezes Zarządu Fundacji. Po zapoznaniu się z treścią wniosku i wysłuchaniu uzasadnienia, członkowie Komisji jednogłośnie zaakceptowali powyższą inicjatywę. Ostatnim oczekiwanym etapem będzie decyzja zatwierdzająca nazwę Skwer Karaimski przez Radę m.st. Warszawy. Mamy nadzieję, że ta pierwsza w skali całego kraju jednostka w systemie nazewnictwa miejskiego nawiązująca do Karaimów wkrótce zakończy swą drogę formalną i uzyska ostateczną akceptację władzy stolicy.

Dzięki technologiom informatycznym już drugi rok z rzędu mieliśmy możliwość wzięcia udziału w międzynarodowej konferencji w Sewastopolu, której tematyką są zagadnienia związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego Karaimów. Planowana pierwotnie na wrzesień 3-я Международная научно-практическая конференция „Вопросы сохранения культурного наследия караимов” odbyła się w trybie hybrydowym w dniu 12 grudnia. W jednodniowym wydarzeniu uczestniczyło wielu rodaków z kilku krajów Europy, a nawet z Australii. Wykłady wygłosiło piętnastu prelegentów, poruszając szeroki zakres tematyki związanej z karaimskim dziedzictwem.

Adam J. Dubiński

Spotkanie z gośćmi z Azerbajdżanu w siedzibie warszawskiej orientalistyki. Od prawej: dr S. Kazimova, G. Afandiyeva, J.E. N. Gurbanova, dr A. Sulimowicz-Keruth.